

Csiki Varga Tamás¹: Trump és a NATO: Mire lenne elég a GDP 5%-át kitevő védelmi költségvetés?

Vezetői összefoglaló

- Donald Trump jelzett európai szövetségeseinek: a tranzakcionalizmus kora visszatért, az Egyesült Államoknak „kiszervezett” európai védelem nem fenntartható. Ennek szellemében nagyobb ráfordítást, a védelmi kiadások dinamikus növelését várja a NATO-tagállamoktól – egészen a nemzeti össztermék (GDP) 5%-os szintjéig.
- Az újjáéledő vita a védelmi kiadások szükséges növeléséről nem egy Donald Trumphoz köthető politikai-gazdasági kérdés, hanem az európai védelmi képességek legalapvetőbb elemeit érintő szükségszerű szembesülés azaz, hogy harminc év „békeosztalék” után Európa katonailag sebezhető.
- A NATO becslése szerint 2024-ben a 32-ből 24 tagállam teljesítette a 2%-os GDP-arányos védelmi kiadási, 30 ország pedig a 20%-os modernizációs elvárást.
- Az elmúlt évtizedek békeosztalékként Németország éves szinten 20 milliárd eurót, Spanyolország 10 milliárdot, Olaszország 8 milliárdot „spórolt meg” a védelmen. Ha tartották volna ezen belül a 20%-os modernizációs elvárást is, akkor 1990-2023 között Németország 230 milliárd, Olaszország 120 milliárd, Spanyolország 80 milliárd euróval többet fektetett volna be katonai képességeibe.
- Az GDP 5%-át kitevő védelmi költségvetés szövetségi szinten évi 1320 milliárd dollár többletet jelentene (míg a 3%-os +218 milliárd dollárt). Ezen belül, ha a 2024-re becsült 32%-nyi modernizációs részarányt tartanánk, azzal évi 422 milliárd dollárt költhetnénk fegyverkezésre. Nagyságrendileg egy évnyi forrásból kifizethető lenne az európai lég- és rakétavédelmi rendszer kiépítése.

A kampányígéretnek és az előzetes várakozásoknak megfelelően Donald Trump már beiktatása előtt, december 20-án jelzett európai szövetségeseinek: a tranzakcionalizmus kora visszatért, az Egyesült Államoknak „kiszervezett” európai védelem nem fenntartható. Ennek szellemében nagyobb ráfordítást, a védelmi kiadások dinamikus növelését várja a NATO-tagállamoktól – egészen a nemzeti össztermék (GDP) 5%-os szintjéig.² Elemzésünk azt mutatja be, mit jelentene egy ekkora növelés, mire lenne elegendő az európai védelmi képességek megerősítése terén?

A stratégiai kontextus

Európa államai három évtizede élvezik a békét és a viszonylagos stabilitást a kontinensen, amely miatt megtehették, hogy alacsony szinten tartásuk védelmi kiadásait, csökkentésük fegyveres erőik képességeit, és leépítsék védelmi iparukat. Oroszország katonai agressziója Ukrajnával szemben sokakat már 2014-ben arra késztetett, hogy újraértékeljék a kockázatokat Európa számára, amit a világrend átalakulása, a nagyhatalmak fokozódó geopolitikai versengése is indokolt a 2010-es évek második felében. Ezzel egyidőben Európa szomszédságában is egyre inkább terjedt az instabilitás: a nyugati beavatkozások, az Arab Tavasz és a regionális hatalmak versengése nyomán Közép-Ázsiától (Afganisztán) a Közel-Keleten (Irak, Szíria, Libanon, Jemen) és Észak-Afrikán (Líbia) át a Száhel-övezetig (Mali, Niger, Csád) törekény és bukott államok sora okoz különböző kihívásokat és fenyegetéseket. Nem véletlen, hogy a NATO newporti csúcstalálkozóján a szövetség tagállamai politikai kötelezettséget vállaltak arra, hogy a következő évtizedben növelni fogják védelmi kiadásait.³

Oroszország 2022-es teljes körű inváziója Ukrajnával szemben stratégiai fordulópontot jelentett Európa biztonsága szempontjából. Rávilágított arra, hogy Moszkva nem megbízható partner, ha-

¹ Csiki Varga Tamás (csiki.tamas@uni-nke.hu) az NKE JLI Stratégiai Védelmi Kutatási Programjának tudományos főmunkatársa.

² Lucy FISHER – Henry FOY – Felicia SCHWARTZ: [Trump wants 5% NATO spending target, Europe told](#). [online], 2024. 12. 20. Forrás: Financial Times [2025. 01. 24.]

³ CSIKI Tamás – TÁLAS Péter – VARGA Gergely: [A NATO walesi csúcstalálkozójának napirendje és értékelése](#). *Nemzet és Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle*, 7. évad, 2014/4., 112-128.

nem ellenérdekelt stratégiai kihívó, aki katonai erővel is érvényt szerezne érdekeinek és nem katonai eszközökkel igyekszik a NATO és az Európai Unió politikai egységét aláásni. Az Európába visszatérő háború tapasztalatai rámutattak arra is, hogy egy elhúzódó, magas intenzitású konfliktus katonai forrásigényét haditechnikai eszközökben, hadianyagokban és hadiipari gyártási kapacitásban az európai államok nem tudnák biztosítani, és különösen nem tudnák hosszú ideig fenntartani.⁴

Mindez egyre nagyobb belső nyomást helyez a politikai-katonai vezetőkre, hogy állítsák helyre országok hiteles önvédelmi képességét, amihez több, stratégiai szintű akadályt kellene legyőzni. Pusztán áttekintő jelleggel ezek a következők: számos országban a gazdasági növekedés minimális, de van, ahol stagnálás vagy recesszió van évek óta, így kevés az elérhető „többletforrás”; további forrásokat lehetne előteremteni hitelfelvétellel, de sok ország már most is vészesen el van adósodva, a további hitelfelvétel törlesztése a jövő generációk lehetőségeit éli fel, ezért általában érdemes lenne elkerülni; a megszokott költségvetési megoszlásban a védelmi kiadások régóta alulreprezentáltak – ennek növelése például a szociális kiadások rovására történhetne meg, ami társadalmilag, politikailag nagyon érzékeny kérdés. Emellett az európai védelmi ipar strukturális problémái továbbra is fennállnak, így, ha elő is teremtik a szükséges forrásokat, csak több éves távlatban bővíthetők az európai gyártási kapacitások; miközben az európai védelmi ipari bázis nemzetállami szereplők között fragmentált; számos fejlett fegyverrendszer technológiájával nem rendelkezik Európa, így az Egyesült Államoktól egyszerűbb lenne a beszerzés stb.

Ebben a helyzetben egy már ismert külső stressztényező is újból megjelent az európai stratégiai diskurzusban: a NATO-n belüli tehermegosztás, az Európának nyújtott amerikai védelmi garanciák költsége, és a nagyobb európai felelősség- és tehervállalás állnak annak a politikai üzenetnek a középpontjában, amit Donald Trump az elmúlt két hónapban többször is újra megfogalmazott szövetségeseinek. Ezt nem tekinthetjük váratlan fordulatnak, hiszen egyrészt első elnökségi ciklusában ugyanezt képviselte Trump, másrészt a hosszú távú amerikai stratégia 2012 óta már formálisan is az Ázsia felé fordulás, aminek következtében természetes, hogy az európai elrettentés és védelem kisebb szerepet kap.

Az újjáéledő vita a védelmi kiadások szükséges növeléséről tehát nem egy Donald Trumphoz köthető politikai-gazdasági kérdés, hanem az európai védelmi képességek legalapvetőbb elemeit érintő szükség-szerű szembesülés azzal, hogy harminc év „békeosztalék” után Európa katonailag sebezhető. A NATO működőképessége, az amerikai nukleáris és hagyományos védelmi garanciák nélkül az orosz–ukrán háború lehetséges lezárását követően tovább fegyverkező Oroszországgal szemben is az lesz.

A NATO 2%-os célkitűzése

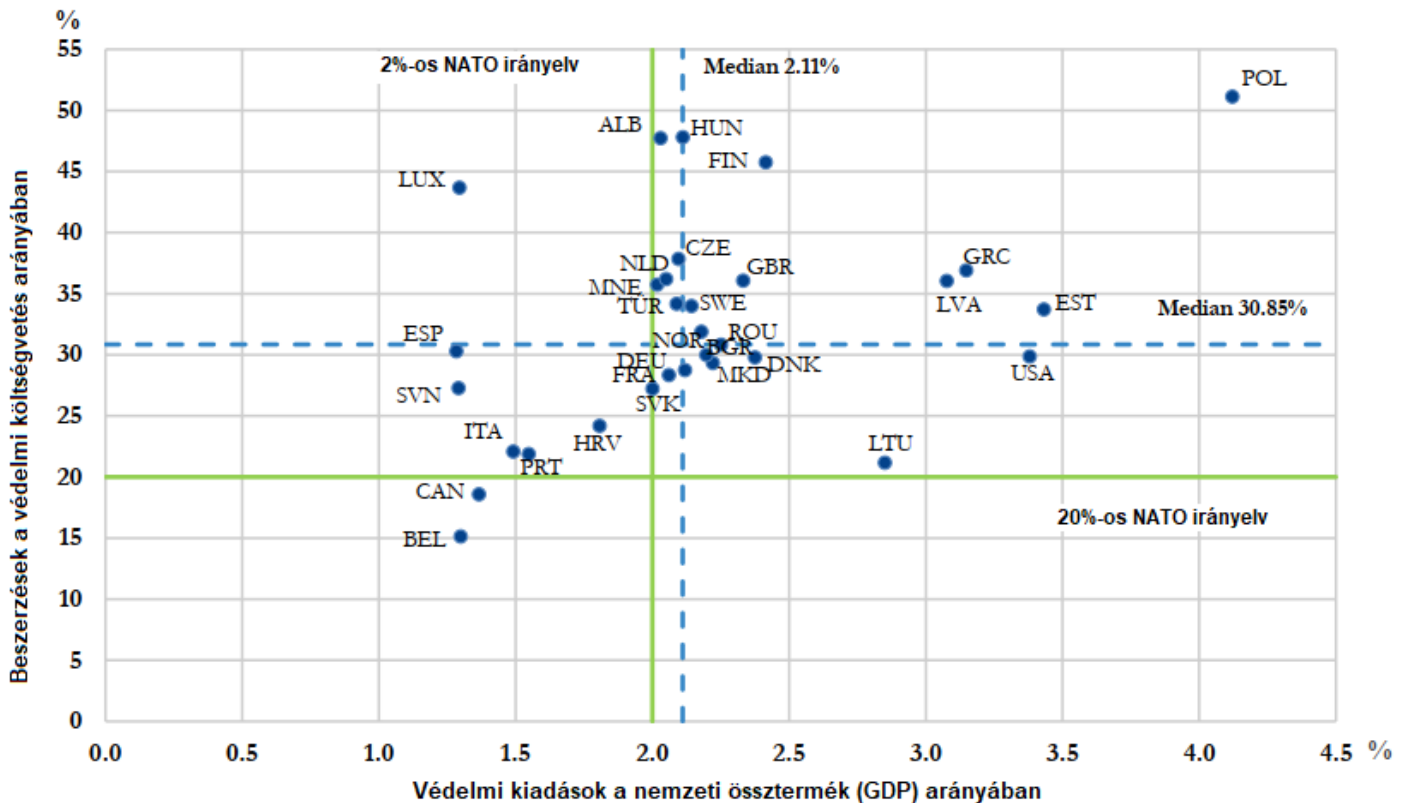
A hidegháború vége után beköszöntött viszonylagos stabilitás és béke hatására a NATO-tagállamok csak 2006-ban rögzítették közös elvárásként, hogy a nemzeti össztermék 2%-át védelmi célokra fordítják – aminek elsődleges eredménye a nemzeti katonai képességek megerősítése, amire a NATO kollektív védelme vagy válságkezelő tevékenysége támaszkodhat (hiszen önálló „NATO haderőről” nem beszélhetünk, csak a tagállamok közös fellépéséről). Ennek a vállalásnak a megújítását az egyébként csökkenő pályán mozgó és a 2008/2009-es gazdasági válság hatására nagyon jelentős elvonásokkal terhelt védelmi költségvetések is szükségessé tették volna – de végül a Krím illegális orosz annexiója és a Donbasz destabilizálása adta meg azt a lökést, ami megteremtette a kellő politikai támogatást. A newporti csúcson tett politikai kötelezettségvállalás (*Defense Pledge*) egyik eleme az volt, hogy 2024-ig a GDP 2%-a irányában növelni fogják a védelmi költségvetéseket; a másik pedig az, hogy a katonai kiadásokon belül 20%-ot modernizációs és beszerzési célokra fognak fordítani.⁵

Ehhez képest lehetett mérleget készíteni tíz évvel később, a 2024-es washingtoni csúcstalálkozó alkalmából a tényleges teljesítésről. A NATO becslése szerint 2024-ben a 32-ből 24 tagállam teljesítette a 2%-os, és 30 ország teljesítette a 20%-os elvárást (1. ábra).⁶

⁴ Egy 2021-ben készített értékelés alapján még a jól felszereltnek gondolt brit szárazföldi erők is kifogytak volna a tüzérségi lőszerrekből egy hét intenzív harc nyomán; Németország pedig Lásd: George GRILLS: [British Army's ammunition would last for only a week of war, says Royal United Services Institute](#). [online], 2022. 12. 02. Forrás: The Times [2025. 01. 24.]; Max COLCHESTER – David LUHNOW – Bojan PANCEVSKI: [Alarm grows over weakened militaries and empty arsenals in Europe](#). [online], 2023. 12. 11. Forrás: The Wall Street Journal [2025. 01. 24.]

⁵ Az európai védelmi kiadási trendekről lásd: CSIKI VARGA Tamás – FARKAS Domonkos – FELMÉRY Zoltán – MÁRTON Richárd: [Az észak-amerikai és európai regionális védelmi kiadások elemzése – Trendek és tanulságok. SVKI Elemzések 2024/17](#). [online], 2024. 10. 28. Forrás: [jli.uni-nke.hu](#) [2025. 01. 24.], 9–13.

⁶ [Defence expenditure of NATO countries, 2014-2024](#). [online], 2023. 06. 12. Forrás: NATO [2025. 01. 24.], 3–5.

1. ábra: A NATO-tagállamok teljesítménye a védelmi kiadások terén a közös irányelvekhez képest 2024-ben (a NATO becslése alapján).⁷

A megemelt védelmi költségvetés mértékét és értékét az árnyalja, hogy mindez még csak az elmúlt évtizedek békeosztalékának a fokozatos visszafoglalását jelenti, amit a védelmi képességek fenntartása és fejlesztése helyett szociális és egyéb kiadásokra fordíthattak az országok. Ha azonban a 2 százalékos elváráshoz/vállaláshoz viszonyítjuk a ténylegesen védelemre fordított forrásokat, akkor nagyon látványossá válik, hogy ez a békeosztalék tulajdonképpen mekkora védelmi hátralékot hozott létre. Bár Nagy-Britannia és Franciaország általában meghaladták a 2%-os arányt, az európai „nagyok” közül Németország, Olaszország, Spanyolország csupán 1,1-1,5% között költöttek. Így a 2%-hoz képest Németország – 2023-as árfolyamon számolva – éves szinten 20 milliárd eurót, Spanyolország 10 milliárd eurót, Olaszország 8 milliárdot „spórolt meg” a védelmen. Ha tartották volna ezen belül a 20%-os modernizációs elvárást is, akkor 1990-2023 között Németország 230 milliárd, Olaszország 120 milliárd, Spanyolország 80 milliárd euróval többet fektetett volna be katonai képességeibe.⁸

Mit jelentene a védelmi kiadások 5%-os GDP-arányos szintje?

Donald Trump már beiktatása előtt, december 20-án jelezte, hogy a transzatlanti kapcsolat jövője szempontjából alapvető elvárásnak tekinti, hogy az európai államok jelentősen megnöveljék katonai kiadásait: a jelenlegi 2%-hoz képest a nemzeti össztermék 5%-áig.⁹ Ugyanezt az üzenetet küldte el a davosi gazdasági csúcstalálkozóra január 23-án.¹⁰ Ez az egy évtized (2014-2024) alatt nagy nehezen elért két

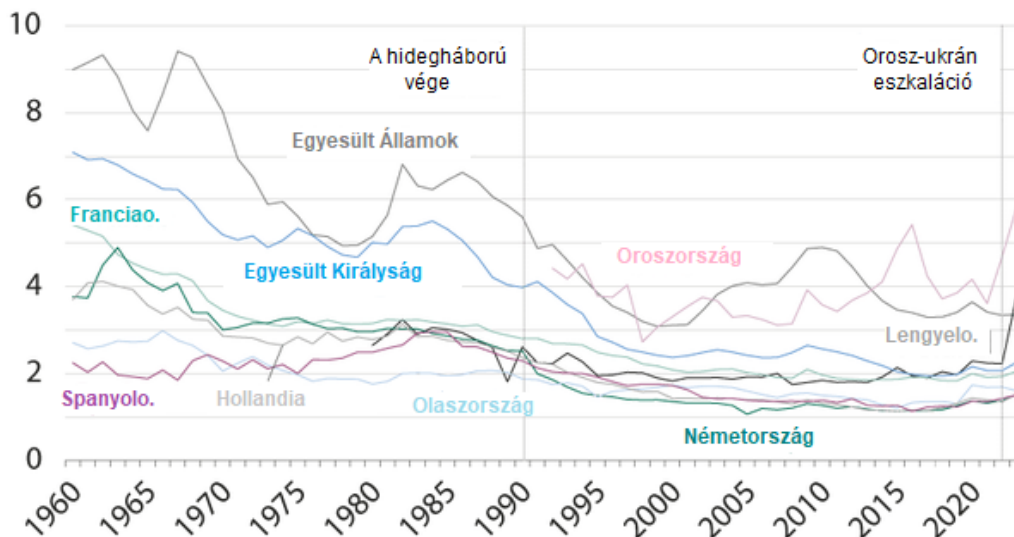
⁷ Forrás: [Defence expenditure of NATO countries, 2014-2024](#), i. m., 3.

⁸ Florian DORN: [Defence Spending for Europe's Security – How much is enough?](#) *Intereconomics*, 59. évf., 2024/4., 204–209.

⁹ Lucy FISHER – Henry FOY – Felicia SCHWARTZ: [Trump wants 5% NATO spending target, Europe told](#). [online], 2024. 12. 20. Forrás: Financial Times [2025. 01. 24.]

¹⁰ Piero Cingari: [Trump at Davos: NATO 5% push, tariff warnings for Europe](#). [online], 2025. 01. 23. Forrás: EuroNews [2025. 01. 24.]

százalékhoz képest drámaian nagy ugrás lenne. Viszonyításképpen: a hidegháború időszakában az akkori NATO-tagállamok átlagos védelmi kiadási szintje meghaladta a GDP 3%-át, és még az 1980-as években is Nagy-Britannia 5%-ot, az Egyesült Államok 6%-ot meghaladóan költött katonai célokra. A nyugat-európai hatalmak, Németország (NSZK), Franciaország, Spanyolország és Hollandia 3% körül költött. Ehhez képest a legkomolyabb katonai fenyegetést jelentő Oroszország az 1990-es évektől is tartotta átlagosan a GDP 3,5%-os szintjét, amit 2014 óta 4% fölé, majd a 2022-es eszkaláció nyomán 6% körüli szintre emelt (2. ábra).¹¹

2. ábra: Egyes (jelenlegi) NATO-tagállamok védelmi kiadási trendjei a hidegháború időszakában és napjainkban a GDP arányában.¹²

A Military Balance+ adatbázis aktuális adatai alapján kalkulálva fel tudjuk mérni, nagyságrendileg mekkora összeget tenne ki a GDP 3, illetve 5%-át elérő védelmi költségvetés szövetségi szinten (1. táblázat).

A NATO teljes GDP-je 2024-ben	55.149 milliárd USD
Védelmi költségvetés 2024-ben	1.436 milliárd USD
Ebből az Egyesült Államok	968 milliárd USD
Az Egyesült Államok arány a NATO-n belül (2024)	67%
A védelmi kiadások aránya a nemzeti össztermékhez (DGP) mérve 2024-ben – NATO-átlag	2,6%

Védelmi költségvetés 2024-ben (a GDP 2,6%-a)	1.436 milliárd USD
Védelmi költségvetés, ha GDP 3%-ra emelnék	1.654 milliárd USD
Többletforrás minden évben GDP 3% arányban	218 milliárd USD

Védelmi költségvetés, ha GDP 5%-ra emelnék	2.757 milliárd USD
Többletforrás minden évben GDP 5% arányban	1.320 milliárd USD

1. táblázat: Védelmi kiadási arányok, teljesítmények és többletforrások a NATO-ban 2,6%-os, 3%-os és 5%-os GDP-arányos szint mellett (saját számítás).¹³

¹¹ Forrás: DORN, i.m.

¹² Forrás: DORN, i.m.

¹³ Az adatok forrása: [The Military Balance+ adatbázis](https://www.milbalplus.iiss.org). [online], 2025. Forrás: milbalplus.iiss.org [2025. 01. 25.]

A legfrissebb, 2024-es adatokkal kalkulálva a Donald Trump által felvetett 5%-os GDP-arány a NATO-tagállamok védelmi szektorait összességében 1320 milliárd dollár többletforráshoz juttatná. Viszonyításképpen: ez az összeg a 2024-es amerikai védelmi költségvetés 73%-át jelentené pluszban; avagy a nem-amerikai NATO-tagállamok közös költségvetésének 2,8-szeresét. Mivel az 5% elérése a hidegháború időszakához mérhető fenyegetés-percepciót és elkötelezettséget feltételez, ami 2025-ben elsősorban a Balti és lengyelek részéről áll fenn, széles körben Európában nem, érdemes a realisabb célt, a GDP 3 százalékát is megvizsgálnunk. Mivel 2024-ben átlagosan a szövetség GDP-jének 2,6%-át költötték a tagállamok védelemre, a 3%-ra „ugrás” kezelhetőbbnek tűnik. Ez a lépés éves szinten 218 milliárd dollár többletforrást biztosítana.

Mire lenne elegendő a többletforrás a GDP 5%-os szintje mellett?

Azzal kapcsolatban, hogy mire lenne elegendő ez a plusz forrás, ugyancsak a Military Balance+ adatbázisra támaszkodva alkothatunk képet. Láthattuk, hogy a 2024-es szövetségi GDP 5%-os szintjével kalkulálva 1320 milliárd dollár többletforrást fordíthatnának a NATO-tagállamok védelmi célokra. Ennek egy része értelem szerűen működési-fenntartási költségekre menne el, egy részéből komoly katonai infrastruktúra-fejlesztési és mobilitási programokat lehetne megvalósítani, egy jelentős részét pedig személyi kiadásokra lehetne fordítani. Ez utóbbi azért is fontos, mert akár a haderők létszámát akarják növelni az európai államok, akár a fegyveres erők versenyképességét kívánják fokozni a bérversenyben más szektorokkal szemben, mindkettő egyre több pénzt igényel. Erre is lenne elegendő forrás. Ami pedig a leglátványosabb elemet illeti: ha a 2024-es NATO-mutatót vesszük alapul, miszerint a tavalyi védelmi kiadások 32%-át fordították a tagállamok haditechnikai modernizációra és beszerzésekre, az 1320 milliárd dollár többletből 422,4 milliárd dollárt lehetne beszerzésekre fordítani – évente.

Ahhoz, hogy nagyságrendileg érzékeltessük, mire lenne elegendő 422,4 milliárd dollár, a Military Balance+ legfrissebb beszerzési információira támaszkodhatunk. Az adatbázis 2024 decemberében több friss Európában releváns megrendelést is rögzített, köztük az alábbi hat eszköztípusra vonatkozókat (2. táblázat).¹⁴ Ha mind a hat releváns eszközből egy komolyan vehető mennyiséget, száz darabot vásárolnánk, akkor annak összköltsége 34,752 milliárd dollárra rúgna.

Haditechnikai eszköz	Darab ár (millió dollár)	100 darab ára (milliárd dollár)
AHS Krab 155 mm-es önjáró löveg	22,20	2,22
Eurofighter Typhoon vadászbombázó repülőgép	173,20	17,32
Leopard 2A4	12,43	1,24
Leopard 2A8	23,64	2,36
MQ-9B Sky Guardian harci felderítő drón	103,30	10,33
KTO Rosomak gyalogsági harcjármű	12,75	1,275
Összesen	347,52	34,752

2. táblázat: Néhány haditechnikai eszköz aktuális beszerzési költségei egy, illetve száz egységre.¹⁵

Hasonló összevetést végezhetünk egy nagy európai fejlesztési igénnyel, a lég- és rakétavédelemmel kapcsolatban. A 2022-ben létrehozott European Sky Shield kezdeményezés elemeit – rövid, közepes és nagy hatótávolságú radarokat, rakétakilövőket, elfogó rakétákat és parancsnoki elemeket – német, amerikai és izraeli elemekből építenék ki, aminek költségét előzetesen is több száz milliárd dollárra teszik. Mégis, nagyságrendileg egy évnyi, a GDP 5%-ára emelt szövetséges védelmi költségvetésből ki lehetne gazdálkodni a rendszer kiépítésének költségét (ár megvalósítása akkor is 5-10 éves időtartamot ölelne fel).

¹⁴ Fontos jelezni, hogy az itt közölt adatokat általános irányárként érdemes kezelni, mert az egyes haditechnikai eszközök, eszközrendszerek csomagára viszonylag széles spektrumon mozoghat attól függően, hogy a megrendelés mekkora mennyiségre vonatkozik, milyen kiegészítő elemeket, szolgáltatásokat tartalmaz, kapcsolódik-e hozzá valamilyen további ellentételezési (offset) megállapodás stb. Emellett az olyan keresleti piacok, mint amilyen most Európa, felfelé hajtják az árakat.

¹⁵ Az adatok forrása: [The Military Balance+ adatbázis](#). [online], 2025. Forrás: milbalplus.iiss.org [2025. 01. 25.]

Lehetséges védelempolitikai következmények

Akár a három, akár az öt százalékos kiadási szintre tekintünk, ez a szövetség átlagát jelenti. Az egyes tagállamok teljesítménye ehhez képest széles spektrumon szóródik (1. ábra), ahol Szlovénia, Olaszország, Spanyolország, Belgium és Kanada még a 1,5%-ot sem érte el tavaly. Ehhez képest Olaszország 2028-ra, Spanyolország 2029-re, Belgium 2035-re ígérte a 2% elérését, Szlovénia nem is jelölt meg ilyen célt, míg Kanada Trumpra reagálva a napokban hozta előre a 2% elérését 2027-re.¹⁶ Minél magasabb költségvetési célról beszélünk, annál nehezebb lesz elérni a konszenzusos döntést a NATO-tagállamok körében, hiszen aki a 2%-ot sem teljesíti, annak a 3 százalék még távlati, tíz éves célként is komoly feladat, és az 5% elérhetetlen. Ugyanakkor azt is láthatjuk, hogy azok az országok, akik 2022 óta az orosz–ukrán háború miatt érzékelt katonai fenyegetés hatására dinamikusan megemelték kiadásait – és lendületesen bővítik katonai képességeiket, valamint haderőik aktív és tartalékos létszámát –, már most is 3% körül, vagy afölött költenek (a baltiak és a lengyelek). Nem véletlen, hogy Lengyelország, Litvánia és Észtország Donald Trump 5%-os javaslatától sem jöttek zavarba: Tusk egyenesen üdvözölte¹⁷, rámutatva arra, hogy Európa önvédelme szempontjából ez nélkülözhetetlen, míg a baltiak néhány nap alatt beálltak a sorba és jelezték, hogy készek a további növelésre.¹⁸ Ennek oka az, hogy ezek az országok védelmük egyik alapvető elemének tekintik az Egyesült Államok védelmi garanciáit a NATO kollektív védelme és a kétoldalú kapcsolatok alapján, ezért még az esélyét sem akarják megadni annak, hogy Trump kritikáinak alanyává váljanak. De tekintettel arra, hogy a két szélsőség között a NATO-tagállamok többsége (17 tagállam) a 2-2,5 százalékos sávban költött tavaly, rövid távon a 3%-os célkitűzés tűnik politikailag is vállalhatóknak.

Mit jelenthet ez a szövetség életében? Minden bizonnyal a 2025. február 12-13-án esedékes következő NATO védelmi miniszteri találkozó egyik meghatározó témája lesz a kérdés, és a politikai egyeztetések nyomán a június 24-25-re tervezett hágai NATO-csúcstalálkozó alkalmat adhat arra, hogy új védelmi kötelezettségvállalást (*Defense Pledge*) fogadjanak el. Ennek racionális időtávja lehet 2030-ig a GDP 3%-a, majd 2035-ig – a 10-éves tervezési horizont végére – az ezt meghaladó növelés. Az 5% egyöntetű elfogadását a 32 tagállam részéről egyelőre nem tekinthetjük reális célnak még hosszabb távon sem.

Ugyanakkor, ahogy már említettük, érdemes azt is folyamatosan szem előtt tartani, hogy a katonai kiadások növelése nem csupán a transzatlanti kapcsolat gazdasági pillérének része és a politikai viták tárgya, hanem konkrét, Európára – ezen belül hangsúlyosan a NATO keleti tagállamaira – vonatkozó védelmi tervezési hiányosságok táplálják. A NATO 2022-ben elfogadott új Stratégiai Koncepciója nyomán 2023-ban frissítették a szövetség regionális védelmi terveit, például a balti, a közép-európai és a fekete-tengeri hadszíntérre is.¹⁹ Ahogy a hadműveleti tervezés halad előre, láthatóvá válnak a hiányosságok az élőerő és a haditechnikai eszközök tekintetében. Emellett az orosz–ukrán háború tapasztalatai olyan problémákra is rávilágítottak, mint az európai államok hiányosságai a lég- és rakétavédelem terén. Jelenleg az európai védelmi képességek mind a minőség (egyes fejlett fegyverrendszerek és támogató képességek rendelkezésre állása), mind a mennyiség (egy elhúzódó, magas intenzitású konfliktus megvívásához szükséges haditechnikai eszközök és hadianyag-készletek rendelkezésre állása) terén erősen hiányosak.

Donald Trump tárgyalási pozíciója éppen Európa védelmi függősége, egyes területeken pedig kiszolgáltatottsága miatt erős. A következő hetekben az alábbi lépések bejelentésére, illetve további követelésekre, ultimátumokra is számíthatunk, amennyiben az európai államok nem igazodnak megfelelően Trump elképzeléseire akár a védelmi tehermegosztás, akár a Kína-politika vagy a nemzetközi kereskedelem-politika terén:

- Az Európában állomásozó amerikai csapatok létszámának csökkentése, egyes államokban a védelmi és elrettentési jelenlét felszámolása.
- Az Ukrajnának biztosítandó / biztosítható amerikai katonai–haditechnikai támogatás költségeinek minél nagyobb arányban Európára terhelése.

¹⁶ Ashley BURKE: [Defense minister accelerates 2% NATO spending timeline to 2027 amid pressure from Trump](#). [online], 2025. 01. 24. Forrás: CBC.ca [2025. 01. 25.]. A NATO-tagállamok költségvetési vállalásait lásd: Csiki Varga – Farkas – Felméry – Márton: i.m., 14–17.

¹⁷ [Europe should welcome Trump's NATO spending call, says Poland's Tusk](#). [online], 2025. 01. 22. Forrás: Reuters [2025. 01. 25.].

¹⁸ Michael D. CARROLL: [Two NATO allies commit to 5% defense spending amid Trump pressure: Report](#). [online], 2025. 01. 27. Forrás: Reuters [2025. 01. 27.].

¹⁹ TÁLAS Péter: [A NATO washingtoni csúcstalálkozásjának eredményeiről. SVKI Elemzések 2024/13](#). [online], 2024. 07. 24. Forrás: jli.uni-nke.hu [2025. 01. 24.].

John Lukacs

Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések

2025/3

- A NATO-n belüli amerikai védelmi garanciák politikai megkérdőjelezése, illetve a garanciák hozzákötése további amerikai haditechnikai beszerzésekhez, ahogy ezt a védelmi kiadások növeléséhez is hozzákapcsolta.
- A NATO keretében megvalósuló amerikai kiterjesztett nukleáris elrettentés feltételessé tétele, például az amerikai nukleáris ütőerő modernizációjához való anyagi hozzájárulással.

John Lukacs

Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések

2025/3

Az „SVKK Elemzések” 2003 óta munkatársaink tematikus szakpolitikai elemzéseit megjelentető időszakos kiadvány, melyben a szerzők független kutatói álláspontjukat közlik.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézetének keretében működő Stratégiai Védelmi Kutatási Program szakpolitikai kutatásokat végez, a kiadványaiban megjelenő elemzések, álláspontok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézet Stratégiai Védelmi Kutatási Program

Szerkesztés és tördelés:
Tálas Péter

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: jli@uni-nke.hu

2024 – : NKE Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések (ISSN 2063-4862)

2019–2024: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4862)
2012–2019: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4862)
2011–2012: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)
2007–2011: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4854)
2003–2007: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)

© Csiki Varga Tamás